

СВОБОДА

Ukrainian Newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Ass'n, Inc., 30 Montgomery St., Jersey City, N.J. 07303.

Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1975.

Передплата: на рік — \$24.00, на шість місяців — \$12.50, на три місяці — \$6.50. Для членів УНСовою 65¢ м.с. За кошти зміни адреси — 25¢. Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda".

P.O. Box 348 Jersey City, N.J. 07303

Повневолоді не мають прихвильників

В Західній Азії є територія величиною 500 тис. кв. км. з одиорідним етнічним населенням, поділена між Туреччиною, Іраном, Іраком, СРСР і Сирією. Населення цієї території, числом близько 8,500 мільйонів людей, зареєстроване до старовинного народу курдів, відомих з історії як меди. Не вважаючи на таку велику територію і на чимале число населення, курди належать до повневолоді народів, і в кожній державі, що має частину курдської території, йдуть намагання курдів асимілювати з даною країною. Ні одна з цих держав не зацікавлена в тому, щоб забезпечити курдам бойову культуру автономію.

Ця справа має не лише теоретичний але й практичний характер, бо курди в повневолоді продовжують свою визвольну боротьбу, яка зосереджується тепер на території, окупованій Іраком. Вже більше року курдські повстанці в Іраку, під проводом ген. Мустафи ад-Базана, ведуть нерівну боротьбу регулярними іракськими військами. Цю боротьбу вони досі могли вести, враховуючи деяку допомогу воєнним виродам та амуніцією від Ірану. Невдавано Ірак закликав угоду з Іраном, відступаючи Іраном спірно територію, в заміну за що Іран погодився припинити всяку підтримку для курдів. Таким чином, іракський наступ на курдів увійшов у вирішальну стадію, і ледве чи повстанням пощасть довго вдержатися.

Як відомо, давніше великим "оборонцем" курдської незалежності була Москва, але після того, як лівий уряд Іраку пішов на тісну співпрацю з СРСР, Москва вже "не бачить" ще недавно в її оцінці "справедливої визвольної боротьби курдського народу". Мало того, Москва тепер радше зацікавлена у ліквідації курдського повстання.

Курдська проблема за своїм характером — проблема міжнародна, але з уваги на те, що курдська територія є предметом зазіхань сусідів, ні ці сусіди, ні інші держави, інтереси яких з цим обшпиром в такій чи іншій мірі пов'язуються, не зацікавлені, щоб засада національного стовняння, за яку з такою силою змагаються арабські, азійські й африканські народи на форумі ООН, могла бути застосована до Курдистану. Засада національного стовняння — одна справа в теорії, а цілком інша на практиці.

З уваги на своє геополітичне положення, Курдистан і курди, про боротьбу яких писав наш поет Василь Симоненко, є пішаками на міжнародній шахівниці і мусять платити повневолодіям добу, коли навіть кількадесятісячні африканські народи вже мають свої незалежні держави. Парафразуючи курдське прислів'я, можна сказати, що "повневолоді ніде приятелів не мають".

Незадовільна реформа

Минулого тижня реформаторам в Сенаті пощастило проголосувати компромісову резолюцію, яка змінила правила, що стосуються припинення так званих "філібастерів", тобто, безперервних промов під час сесії Сенату, які мають на меті перешкодити закінченню дискусій і не допустити до голосування членів цієї Палати Конгресу. В минулому дуже часто траплялося, що Сенат не міг схвалити кінцевих законопроектів тільки тому, що не було потрібних двох третин голосів присутніх сенаторів, що є припинити "філібастерів", противників тих законопроектів. Згідно з новим компромісовим правилом, треба буде три чверті голосів усіх сенаторів, щоб припинити звичайні "філібастери", але далі треба буде згоди двох третин присутніх сенаторів, щоб припинити безперервну дискусію, яка стосуватиметься майбутніх змін у правлах, які охоплюють діяльність Сенату.

На перший погляд можна подумати, що ліберальні реформатори з обох партій дійсно здобули велику перемогу, коли після довголітніх старань й минулого тижня нарешті пощастило змінити дотеперішнє правило, бо відтепер треба буде тільки 60 голосів сенаторів, щоб припинити звичайний "філібастер", а в минулому треба було згоди 67-ох сенаторів, якщо всі 100 сенаторів були присутні і голосували. В дійсності, нове компромісове правило наряд чим поліпшило ситуацію. По-перше, дуже рідко трапляється, що всі 100 сенаторів є присутні під час голосування над будь-якою справою, навіть дуже важливою. Таким чином, якщо в майбутньому, наприклад, на сесії буде присутніх тільки 85 сенаторів, то все одно треба буде згоди 60-ох із них, щоб припинити звичайний "філібастер", а за старим правилом треба було б згоди тільки 57-ох, тобто, двох третин голосів присутніх сенаторів.

По-друге, компромісова реформа містить постанову, що для припинення "філібастерів", що стосуватимуться майбутніх пропозицій змінити правила, які охоплюють діяльність Сенату, далі треба згоди двох третин присутніх сенаторів. Значить, щодо припинення такого роду "філібастерів" надаль залишається в силі попереднє правило. Отже, нове правило не можна вважати ані "великою перемогою" реформаторів, ані навіть "важливим кроком вперед". Якщо не будуть введені дальші зміни в цьому правилі, то в майбутньому знову можуть трапитися випадки, коли мала група противників якогось законопроекту зможе шляхом "філібастера" накіпати свою волю більшості сенаторів, всупереч основній засаді демократії про рішення більшості.

Ліві військові кола зміцнюють свій режим у Португалії

Лісбона. — Невадлу спровокував збройний переворот під проводом ген. Антоніо де Спінолі ліві португальські військові кола намагаються використати для зміцнення своїх позицій в країні і для відсунення від всяких впливів центральних та правих елементів. З тією метою вони зорганізували військову Раді Революції, складену переважно з офіцерів лівого напрямку, а також почали чистку правих офіцерів у збройних силах та правих

ЗА ЛЮДИНУ ЧИ ЗА НАРОД-НАЦІЮ

(Порядком дискусії)

В "Свободі" з 25-го лютого надруковано дискусійним порядком статтю "Дилема: за права людини чи за народ-націю". Автор "Дилеми" пропонує дати пріоритет у нашій боротьбі за свободу українського народу боротьбі за людські права окремих одиниць людей в Україні, а не боротьбі за визволення України в цілому. Нашу теперішню боротьбу, мовляв, вважають заангажованою у міжнародній політиці — домінохотством, отже треба відмовитися від нашої визвольної політики проти імперіалізму, щоб випустити "в рамки політики і колективності" і має вигляди на підтримку її успіхів... А, приймаючи, що виграна за ці права принесе і перемогу в боротьбі за національне самовизначення", автор твердить, що "націоналізм і класна самовизначення народів утратили популярність після 2-ої світової війни та що після війни міжнародна система не знає права на самовизначення народів Європи". Усе це та інше автор ілюструє відповідними параграфами Чартеру ООН та Декларації Прав Людини.

Як видно, статтю писав або правник і бюстотель "букви закону", або політик "своєрідного дня" і "реальних можливостей негачиних успіхів". І те і друге — добре і потрібне. Віда тільки в тому, що історія революційних рухів націй і народів знає дуже багато прикладів успішних результатів тих рухів без дотримання тих формул.

Вважати, наприклад, Ялту за останнє слово і вічний "статус кво" супроти Європи в той час, коли навіть в Америці росте рух за перегляд окремих точок тієї найчорнішої в історії Америки угоди з сговорами, або жахатися слова "націоналізм" тільки тому, що розгуканий націоналізм у національному виданні піддався у великій мірі погавці для цієї ідеї, коли в той же час увесь невідомий під гаслом націоналізму, здобувачи щороку визнання і признание, — це зовсім інше пропагування не реальності політики і тактики нашої боротьби, а повзання у хвості історії і сучасності.

Хісто з українських політиків не відкидає боротьби проти культурного імперіалізму Москви або боротьби за права одиниць у повневолоді України. Наші акції в обороні Мороза, Пліуша та ім подібні і наші антирусифікаційні заходи-акції відомі в усьому світі, навіть мають деякі успіхи. Але будувати нашу визвольну політику лише на тому, щоб домогтися звільнення Мороза і сотень інших та осягти подвоєння українських публікацій в Україні, безбереження культурних надбавь нашого народу та дозволу на аживання рідної мови в країні — це означає б погодитися на "статус кво" України на віки вічні. Чи для цього існує українська політична еміграція?

Автор "Дилеми" дуже вболівав нашим "поборенькуваням шаблею". Так, ніби українська еміграція збирається йти визволити зброєю Україну. А те, що ми називаємо підпільною революційною боротьбою, а цього називається "мілітаризмом", від якого він радить відмовитися. А тим часом, що мав би я — звичайний українець, не політик чи член будь-якого визвольного центру — сказати у відповідь на запит американського студента після моєї доповіді про переслідування українських інтелектуалів та їхню підпільну публіцистичну діяльність: "А як, на вашу думку, кінчатися вся та діяльність? І що треба зробити, щоб того переслідування не було? — що маю відповідати? Що сказати на те шановний автор "Дилеми"?

Я, наприклад, відповідаю так: "Якщо військовий світ морально не допоможе боротьбі тих інтелектуалів, всі вони згинуть у в'язницях. Тому й прошу вашої допомоги врятувати їхнє життя". Оце й є те, що автор "Дилеми" називав "за права одиниць". А ось моя відповідь на друге питання: "Щоб того переслідування не було в повневолоді Москвою Українці в майбутньому, Україна мусять стати вільною самостійною незалежною державою, якою вона колись була. І вона такою стане. Бо український націоналізм — не нацизм, не фашизм, а притаманне кожному народові національне почуття — росте в Україні з кожним днем і виступає у революційну силу, яка змете московсько-комуністичну окупацію і навки відокремити Україну від Москви — СРСР. Тоді і тільки тоді весь світ, у тому числі й Америка, матиме спокій у світі — тільки поділ тієї імперії на самостійні держави врятує світ від ядерної катастрофи. Оце й є те, що автор "Дилеми" називав "за права народу".

Як бачимо, не можна розділяти боротьбу за права одиниць від боротьби за права народу. Не можна навіть надавати пріоритет тій чи іншій боротьбі, бож коли людина зрізає собі палець, вона спершу лікує той палець, але в той же час лікує цілу руку. Без пальців немає повноцінної руки, а без руки не може бути пальців.

Я далекій від того, щоб твердити про брак помилок у нашій визвольній боротьбі сьогодні. Але назагал — у відповідь на "дискусію" автора "Дилеми" — вважаю, що ми йдемо правильним шляхом: боремося за врятування одиниць у повневолоді України, але пов'язуємо ту боротьбу з боротьбою за всю Україну. Не може бути боротьби з культурним імперіалізмом без боротьби з мілітаризмом.

НОВІ ЖИДІВСЬКІ ІМІГРАНТИ В ЗСА

Кореспондент "Н. Н. Таймеу" 9-го березня ц. р. в статті п. з. "Совєтські жиди знаходять трудність у пристосуванні до тугешнього життя" переіть інтерв'ю з Александром Цукорником, який вже 9 місяців живе в Кью Гарден, Н. Н. На протязі останніх двох років 6.000 жидів, емігрантів із СРСР, поселилися в гарних ділянках Нью Йорку: в Брайтон Біч жиди з Грузії, інші скупчилися в районах Ріто Парк, Форест Гіле і Кью Гарден. Усі закладають підприємства — апартаментні будівлі, рент в яких не дешевий.

В Римі й околицях жидуть на американські візи ще 2.100 совєтських жидів. Коли пригадаємо собі часи масової української еміграції до ЗСА, то в той час ніхто з наших скитальців і не мріяв про помешкання у агаданних ділянках, але кожен шукав за дешевим рентом в ділянках американських міст, які носили назву "сламу".

43-літній Цукорник — по фаху фільмовий сценарист, письменник, а його дружина, п'яністка. В Москві вони мали гарне трикімнатне помешкання, державну працю і багато приятелів, в тому й

тарним імперіалізмом. Навіть більше: ті чи інші успіхи в боротьбі з культурним імперіалізмом не обов'язково принесли, — як це твердить автор словами: "приймаючи, що виграна за ці права (тобто права одиниць) принесе і перемогу в боротьбі за національне самовизначення", — перемогу і в боротьбі з мілітаризмом імперіалізмом, зате перемога в боротьбі з мілітаризмом імперіалізмом автоматично принесла б і культурну волю України.

Щодо "поборенькування шаблею", то все залежить від того, хто й що тить, "поборенькуванню" аважас. Чи "поборенькував шаблею" Тарас Шевченко, чи "поборенькував" Іван Франко, коли світ не менше цікавився національними почуттями і правами народів, ніж тепер, а вони писали безсмертні заклики не до врятування якогось лише Івана чи Степана з ворожого неволі, а до визволення всієї України? Чи "поборенькував" пістолом" арабсько-палестинський націоналізм в Об'єднаних Нацях, якого перед тій вважали за такою, що неварю з ним говорити, а сьогодні — всупереч усім парадоксам, утворює чартерам, а є нині його рухом рахуються як ніколи?

Після риторичного "Дилеми": "Шлях до національної свободи через боротьбу за права одиниць не легкий. Все ж єдиний шлях у нинішній політичній міжнародній конотеліції і історії останнього чвертьстоліття вчить і підтверджує пропозицію, що єдиний шлях".

А ми додамо, що, якщо б (Закінчення на стор. 3-ій)

ПРО НОВІ ВИДАННЯ

Анатоль Гак (Мартин Подека). ВІД ГУЛЯЙ-ПОЛЯ ДО НЬО ЙОРКУ. Спогади. Новий Ульм — Філадельфія. Обкладинка роботи мистця В. Дорошенка, 1973, ст. 328.

З радістю вітаємо появу цієї книжки спогадів, бо наші люди не додють про те, щоб лишати тривкий слід своєї праці, які були б джерелом матеріалом для майбутніх істориків і допомагали б пізнавати дійсну, а не викривлену правду. Вже аж два рецензенти старіються про-своєюм вираженням деякі проблеми. Анатоль Гак написав ці спогади і попередив їх цитатою з автобіографії Остапа Вишні, який поспішав із своєю автобіографією, бо не знав, чи хтось "визмється за його біографію, як він дубоу аріже". А так, писав він, як "сам зробив — аніж менш уже належно, що дядько нащадки ніколи тебе не забудуть".

Автор поспішав, бо йому 20 червня 1973 р. минуло 80 років, і тепер він може довший час втішатися своєю книжкою, чого бажатиме йому кожний читач його спогадів. Ми йому цього бажемо, бо А. Гак, як ірано написав Григорій Костюк в "Нових Днях" (1974, березень, ст. 32), "дав не тільки цінний документ для історії нашої культури, а й останнього 70-річчя, але й належно виконав свій обов'язок перед історією, в якій він не тільки жив, але й своєк працю залишив у ній свій помітний слід". Як подає вгаданій Г. Костюк, Анатоль Гак досі видав 24 книжки, між якими є фейлетони й гумористичні оповідання, психологічно-побутові оповідання, драми й комедії та два романи.

Його найновіша книжка "Від Гуляй-Поля до Нью Йорку" має підзаголовок "Спогади", але це не спогади автора про своє життя. Тільки на початку книжки автор стадує про свою родину та про Гуляй-Поле, а потім про свого прадіда Дмитра (1805-1903) та про Нестора Махна, який ще за царських часів належав до анархістів (роки 1900-1912). Анатоль Гак цікаво оповідає про Махна, розвічуючи його з тієї легенди, героєм якої його зробили різні автори.

Дальші спогади А. Гака займаються такими особами, як Дмитро Геродот, Микола Міхновський, Дмитро Бузько, Олександр Вереса (Колесник), Микола Головобог, Сергій Пилипенко, Микола Хвильовий, Остап Вишня, Яків Мамонтов, Аркадій Любченко, Юрій Смолич та численні інші, бож автор подає історію літературного процесу в Україні в 20-х і 30-х роках. Ці спогади — історія про трієдню України під диктатурою Сталіна, — повинні зацікавити кожного, хто хоче знати повну правду про те, як українці самі себе вичили.

Далішні спогади А. Гака займаються такими особами, як Дмитро Геродот, Микола Міхновський, Дмитро Бузько, Олександр Вереса (Колесник), Микола Головобог, Сергій Пилипенко, Микола Хвильовий, Остап Вишня, Яків Мамонтов, Аркадій Любченко, Юрій Смолич та численні інші, бож автор подає історію літературного процесу в Україні в 20-х і 30-х роках. Ці спогади — історія про трієдню України під диктатурою Сталіна, — повинні зацікавити кожного, хто хоче знати повну правду про те, як українці самі себе вичили.

Далішні спогади А. Гака займаються такими особами, як Дмитро Геродот, Микола Міхновський, Дмитро Бузько, Олександр Вереса (Колесник), Микола Головобог, Сергій Пилипенко, Микола Хвильовий, Остап Вишня, Яків Мамонтов, Аркадій Любченко, Юрій Смолич та численні інші, бож автор подає історію літературного процесу в Україні в 20-х і 30-х роках. Ці спогади — історія про трієдню України під диктатурою Сталіна, — повинні зацікавити кожного, хто хоче знати повну правду про те, як українці самі себе вичили.

Далішні спогади А. Гака займаються такими особами, як Дмитро Геродот, Микола Міхновський, Дмитро Бузько, Олександр Вереса (Колесник), Микола Головобог, Сергій Пилипенко, Микола Хвильовий, Остап Вишня, Яків Мамонтов, Аркадій Любченко, Юрій Смолич та численні інші, бож автор подає історію літературного процесу в Україні в 20-х і 30-х роках. Ці спогади — історія про трієдню України під диктатурою Сталіна, — повинні зацікавити кожного, хто хоче знати повну правду про те, як українці самі себе вичили.

Далішні спогади А. Гака займаються такими особами, як Дмитро Геродот, Микола Міхновський, Дмитро Бузько, Олександр Вереса (Колесник), Микола Головобог, Сергій Пилипенко, Микола Хвильовий, Остап Вишня, Яків Мамонтов, Аркадій Любченко, Юрій Смолич та численні інші, бож автор подає історію літературного процесу в Україні в 20-х і 30-х роках. Ці спогади — історія про трієдню України під диктатурою Сталіна, — повинні зацікавити кожного, хто хоче знати повну правду про те, як українці самі себе вичили.

Далішні спогади А. Гака займаються такими особами, як Дмитро Геродот, Микола Міхновський, Дмитро Бузько, Олександр Вереса (Колесник), Микола Головобог, Сергій Пилипенко, Микола Хвильовий, Остап Вишня, Яків Мамонтов, Аркадій Любченко, Юрій Смолич та численні інші, бож автор подає історію літературного процесу в Україні в 20-х і 30-х роках. Ці спогади — історія про трієдню України під диктатурою Сталіна, — повинні зацікавити кожного, хто хоче знати повну правду про те, як українці самі себе вичили.

Далішні спогади А. Гака займаються такими особами, як Дмитро Геродот, Микола Міхновський, Дмитро Бузько, Олександр Вереса (Колесник), Микола Головобог, Сергій Пилипенко, Микола Хвильовий, Остап Вишня, Яків Мамонтов, Аркадій Любченко, Юрій Смолич та численні інші, бож автор подає історію літературного процесу в Україні в 20-х і 30-х роках. Ці спогади — історія про трієдню України під диктатурою Сталіна, — повинні зацікавити кожного, хто хоче знати повну правду про те, як українці самі себе вичили.

БЕЗСМЕРТНИЙ ТІВР ГЕНІАЛЬНОГО ПОЕТА

(До 130-ліття "Кавказу" Т. Г. Шевченка)

Відомий грузинський поет Н. Мішішвілі переклав "Кавказ" на грузинську мову. Глибоко зворушений і зачарований могутньою силою Шевченкового твору, він написав коротку передмову, в якій дав таку характеристику "Кавказу": "Ця поема... являє собою такий шедевр революційної поезії, рівного якому не дала поезія XIX століття ні в Росії, ні за кордоном. Ми в Грузії знаємо Шевченка, але не уявляли собі, що він така велика і могутня творча величина. Шевченко поетом перед нами як грандіозний, світовог маштабу революційний поет, як незламна особа, стоїчне сумління своєї країни, рипарборець, який органічно ненавидів тиранів і гніт. Діапазоном своєї творчості Шевченко, безсумнівно, належить до числа геніальних письменників".

Як Прометей, з великою любов'ю, Долаючи тьму, тишов до нас. І жовг, і біль, заміншані із кров'ю, Ти випивав до дня в жорстокий час. Та чорним змарам сонця не закрити, Воно кромчить змарам пробива, І хог твої вірші словами зміти, Але народ в них сили здобує.

Вони наляють полум'ям високом, Вогонь життя в'їм б'ється і тепер, Бо гей, "Кобзар" — це сизовирлий сокіл, Що на льоту вражає тижку смерть."

Високу оцінку здобув Шевченко і на Заході. Найвідоміший дослідник творчості Шевченка в Європі шведський славіст Альфред Єсен (1859-1921) дуже високо оцінює твір Шевченка "Кавказ". Ось як він писав про цей славетний, безсмертний твір: "Вершиною поетичної творчості Шевченка є, на мою думку, поема "Кавказ", яку він, переписавши, вислав авторів "Дзядів" Мікшевичу, що перебував тоді в Парижі... Для Шевченка Кавказ є символом людського горя, символічною волю, за яку багато терпів пролило свою кров... Душевне, обурення поета окерване насамперед проти мілітаристської системи, яка від молдаванина до фіна, поєднує вільний дух, прагнучи завоювати народи, і проливає ціле море крові і сліз. Поет бичує жорстокість цієї держави, яка тільки й ставить своєю метою "торма

мурувати, кайдани кувати"... Проте поет не впадає у відчай. Во, "не вмирає душа наша, не вмирає воля" і, не вважаючи на пратерняні властей, ніхто, не скусе душі живої і слова живого". Чи поезія Шевченка "Кавказ" має лише історичне значення? Ні! Шевченко твір "Кавказ" такий же актуальний, такий же близький нашій сучасності, як він був актуальний і для того часу, коли цей твір був написаний. Парська Росія — тюрма народів — лише змінила свою висівку, але суть залишилася та сама, а гніт, терор і звірства незрівняно збільшилися. Досить тільки заглянути в годинник 1933 р., криваву економіку, масове винищення кращих представників української інтелігенції й селянства, масові арешти, виселення за межі України, нищення людей в концтаборах на засланні, масове винищення кавказьких народів, татар, калмиків, литовців, примусову русифікацію, нищення культурних цінностей повневолоді Москвою народів. Всі ці надзвичайно жорстокі методи повневолоді народів у теперішній часі в СРСР з точоу разів страш

ніші й жорстокіші від методів Парської Росії. Безмежні страждання, безмежне горе мільйонів людей — жертв насистої жорстокості Москви. В наслідок такої надзвичайно жорстокої колоніальної політики сучасної Росії СРСР у всій країні розливається море сліз і крові замучених людей.

Найке геніальне слово Шевченка спрямоване й проти теперішнього деспотизму, поліційного терору, проти повітряного кріпачства — колгоспної системи. "Блага", що несла і несе тепер Росія повневолодім народам, ті самі тортури, кайдани, "неисходима" Сибір із своїми каторжними концтаборами й засланнями та "московська отрута" з "московської чапш". І таке ж лицир'я, як і за часів парської Росії. Тільки тоді всі злочини прикривалися фразами про "благодеяність" та про християнську "любов до ближнього", а тепер — фразами про "дружбу народів" та про "шчасливе, замовне життя".

Шевченкові заклики: "Борітеся — поборе!" "Не вмирає душа наша — не вмирає воля!" звернуті до українського й усіх інших повневолодіх народів. Образ нескореного безсмертного Прометея — це образ нашого нескореного героя Валентина Мороза. Пригадаймо, як Мороз розгадав наміри своїх ворогів. У своїй записці "Замість останнього слова" незламний український борець писав: "Єдиний Мороз з якого в'їмали б Велику користь — це покійний Мороз... Але такого Мороза ви не дочекаєтесь. НІКОЛИ... То ж будемо битися... саме тепер потрібно, щоб хтось показав ПРИКЛАД ТВЕРДОСТІ..." І Мороз, не вважаючи на найжорстокіші муки й страждання, як гордий Прометей, зберігає свою завітність нескореності, мужності, твердості й непохитності. Мороз не боїться смерті, бо він уже (Закінчення на стор. 3-ій)

14) В. Імедидзе. Цит. праця, стор. 5-6.
15) Георгій Леонідзе. "Політ. стор." 36. "Світлова воля Шевченка". Том 2. К. 1964, стор. 363-364.
16) Петро Оларченко. Світлова воля Шевченка. Чикаго, 1964, стор. 54-55.
17) Валентин Мороз. Єсї, листи й документи (Мікошич). В-во "Сучасність". 1973, стор. 127, 129.

УСО „ТРИЗУБ” ВІДБУВ...

(Закінчення зі стор. 1-4)

го характеру) коротко згадував Михайло Кічула. Далі докладні пояснення до фінансового звіту, до касових оборотів і заставлення збірок і втрачав касир Василь Манько. Цікавим був звіт Михайла Юрчака про спортивну діяльність. 1974 рік був роком аматорів у спортивній ланці. Тепер чинні 5 аматорських дружин і 1 професійна. Розіграно 12 професійних і 100 аматорських змагань, в яких брало участь 110 гравців. На жаль, не допущали нашу публіку. Мала кількість глядачів спричинила більші витрати клубу для спортової діяльності ніж будь-коли досі. В дискусії над звітними заборили голос старі „тризубці”: Роман Пазуляк, Марія Коженьковська, Нестор Павлюк, Степан Микитка, Козак, В. Варварів. Дискусія, як і звіт, короткі і ділові, хоч часом і темпераментні.

На внесення Контрольної Комісії збори признали абсолютною уступаючи управі з признаванням за її працю та вибрав нову управу в тако-

му складі: Степан Бринзак — голова (це вже на десяту каденцію), Петро Чорія і Роман Савчук — заст. голови, Михайло Кічула — секретар, Василь Манько — касир, Василь Радя директорів: Василь Опішко, Роман Пазуляк, Михайло Кічула, Михайло Юрчак, Ярослав Кухар, Микола Пришляк, Ковальська Комісія: Степан Мазурок, Марія Капіт, Роман Беднарський, Мирослав Субтельний, Омелья Татунчак; Товариський суд: д-р Олександр Вілик, Іван Давидівський і Микола Войчук.

На внесення Президії (Степан Мазурок — голова, Володимир Віляв, Володимир Медуха, Мирослав Субтельний) Загальні Збори вислали побажання швидкого повертання до здоров'я двом заслуженим членам клубу, які перебувають на лікуванні у шпиталі: 1-му заст. голови Романові Савчукові та відомому режисерові і акторові Богданові Падзівні. Молитвою замінено ці ділові збори популярного і шанованого Товариства.

УКРАЇНЦІ ЗАХІДНІХ...

(Закінчення зі стор. 1-4)

проводив президентів 486-го Відділу УНС Микола Кіс, секретарював секретар того Відділу Ярослав Блинчак. Про зустріч і розмови в Берклі інформувала на цих нарадах мін. Ю. Ревай, а П. Лисогір доповідав про справи і стан УНСОюзу та про підготовку до 200-річчя ЗСА. В далішніх дебатах взяли участь згадані вже п. Кіс і Я. Блинчак та місцевий український католицький парох о. Микита, пан і пані Жарські, П. Розинський, п. С. Палайнюк та інші. Народи відбулися в залі української католицької парафії.

В суботу, 8-го березня, відбулися такі ж наради 79-го і 257-го Відділів УНСОюзу в Лос Анджелесі. Народи, які проходили в залі Українського Культурного Осередку, очолювали президентів 257-го Відділу УНС Августин Рудник та секретарі обидвох Відділів Петро Сільчак і Євген Людкевич, які заборили слово також в дебатах, в яких взяли участь Микола Новак, Сергій Кімак, Євген Людкевич, п. Руданевич та інші.

Останню зустріч під час цієї поїздки на Захід мав п. П. Лисогір зі союзниками та громадою у Фініксі в Арізоні в неділю, 9-го березня. Перша зустріч відбулася з українською католицькою парафією після Служби Божої. Головою присутньої УНС представляв і привітав парох д. Мирослав Колодій, який вже тиждень раніше

завідав цією зустріччю. П. Лисогір відвідав місцеву українську православну парафію, яка зі своїм парохом о. Андрієм Іліньським мала в тому часі свої загальні збори. Також і на цій зустрічі п. Лисогір, якого привітав і представив інж. Вол. Чопівський, інформував про розмови в Берклі та про 200-річчя. Опісля п. П. Лисогір мав нагоду, разом з членами Парафіївської Ради оглянути завершувану вже будову нової церкви та познайомитися з планами дальшого розвитку парафії, включно зі закупою сусідньої площі під будову репрезентативного Народного Дому.

Про свої зустрічі та розмови відносно святкування 200-річчя Американської Незалежності та про свої враження з цих розмов на Заході поінформували п. П. Лисогір очолюваний ним Український Крайовий Комітет на його другий з черги нарадах, які відбулися вже цієї суботи, 15-го березня, о год. 10-11 перед полуднем у нових приміщеннях УНСОюзу в Джерсі Сіті.

Засуджені, згідно з повідомленнями, крали також з магазинів, розпорядилися довідкою касою, організували гроші самовільним підвищенням цін на товари. Всю одержану надлишкову воли ділили між собою.

УКРАЇНСЬКА ХРОНІКА

25-РІЧЧЯ СМЕРТІ
ГЕН. ТАРАСА
ЧУПРИНКИ
У ФІЛІДЕЛФІ

Філадельфія. — Громадський

Комітет, який діє під патронатом УККА, повідомляє, що в суботу, 22-го березня ц. р. о год. 6:30 вечора в залі Менор Джуніор коледжу на Факс Чейсі відбудеться Святочна Академія для відзначення 25-тих роковин з дня героїчної смерті с. п. ген. хор. Романа Шухевича-Тараса Чупринки, Головного Командира УПА. В програмі візьмуть участь: генерал Павло Шандрук — промова; Марія-Надія Голяш; Капелі бандуристів. Станція ІУД УНА з Ньюарку в п. Юрєвича, Ольга Шкафаровська — рецитатія, молоді Пласту під кер. З. Чайковського; Тріо СУМА „Соловейки” під кер. проф. З. Маркович. В неділю, 23-го березня в соборі Непорочного Зачаття ПДМ при вулиці Френклін о год. 12:30 по полудні і в Соборі св. Володимира при 5-й вулиці о год. 11:45 перед полуднем будуть відправлені Па нахиди.

Трентон, Н. Дж. (юно). — На запрошення Осередку Праці Уряду Пластуни Сеньорів та Аліонів УВУ, до цього міста завітатиме ректор Українського Вільного Університету в Міонхені, проф. д-р В. Янів. В суботу, 15-го березня ц. р., він матиме зустріч з громадянами, яка відбудеться в приміщенні Українського Народного Дому при 477 Джермея евенінг в 6-й год. вечора. В неділю, 16-го березня ц. р., проф. Янів антологію доповіді на Шевченківському Концерті, що його влаштовують місцеві школи Українознавства, Музичний Інститут та молодіжні організації в славній паролі св. Юрія Переможця в Трентоні — Ярвилл. Початок концерту о г. 3-й по полудні.

РІЧНИЦЯ СМЕРТІ
ГЕН. ТАРАСА
ЧУПРИНКИ
В НЬОАРКУ

Ньюарк, Н. Дж. — Заходами

Ділового Комітету, покликаного Відділом УККА, тут відбудеться в неділю, 16-го березня ц. р. о год. 5-й вечора в залі Велесбург Гайскул (Айві вулиця, недалеко церкви) — Святочна Академія у 25-ту річницю з дня героїчної смерті Головнокомандуючого Українського Повстанського Армією ген. хор. Тараса Чупринки-Романа Шухевича. В програмі візьмуть участь: Марта Козьма-Мусійчук — сольові; Галія Клим фортепіанний супровід; Капелі Бандуристів при Станції ІУД УНА в Ньюарку під кер. В. Юрєвича — диригент О. Головацький; з'єднання мистецтва група молоді Пласту і СУМА під кер. Іванни Конюві — збірка рецитатій; Ангелія Король — рецитатія. Святочне слово виголосить старшина УПА Лев Футала. Програма розпочнеться апелом комбатантських і молодіжних організацій.

УКРАЇНСЬКИЙ КОМІТЕТ
200-РІЧЧЯ
АМЕРИКАНСЬКОЇ
НЕЗАЛЕЖНОСТІ
У ВАШИНГТОНІ

Вашингтон, Д. К. (вном).

В понеділок, 14-го березня ц. р. о год. 8-й вечора, в приміщенні Української Православної Церкви св. Андрія Первозваного при Велесбург 16-й вулиці, відбудеться нарада представників усіх українських місцевих громадських товариств і організацій Вашингтонської метрополітальної округи в цілі створення Українського Метрополітального Комітету для Ювілейних Святкувань 200-Річчя Американської Незалежності. Народи відкриє член Українського Крайового Комітету і член Управи місцевого Відділу УККА — д-р С. Курілає.

50-РІЧЧЯ СУА В НЬО
ГЕЙВЕНІ

Нью Гейвен (Л. Ф.) — В

неділю, 16-го березня, місцева Округна Управа Союзу Українок Америки Нової Англії, що її очолює п-ні Ростислава Яхницька, святкуватиме 50-ліття Союзу Українок Америки. З цієї нагоди відбудеться в Нью Гейвені у Лорен Вю Кантрі Клуб Ювілейний Бенкет на який запрошено усі Відділи СУА Нової Англії. Під час обіду відбудеться показ історичної нощі українки, як також будуть показані строї, прикрашені давнішою і модерною вишивками. Можна буде почути кuartет членок СУА з Гартфорду, побачити народні танки і оглянути експонат з української різьби, кераміки і вишивок. Зв'язкова Округної Управи п. П. Гіжа, яка запросила багатьох американських гостей на цей Ювілей, знайомили їх з українською культурою. Пані С. Горбата, культурно-освітня референтка Округи, пані — членкині Комітету святкування і

ЧЕРГОВИЙ ВЕЧІР ТУІА

Нью Йорк. — Заходом

Товариства Українських Інженерів Америки — Відділ Метрополітального Нью Йорку відбудеться тут в суботу, 15-го березня ц. р. о год. 7-й вечора в Українському Інституті Америки (2 Схід 79-а вулиця) доповіді д-ра Богдана Я. Цимбалістого на тему: „Наукові основи пояснення сил”. Вечором проводитиме інж. Тарас Грицай; після доповіді внімає думок і товариська вечірка.

РЕКТОР УВУ ПРОФ. В.
ЯНІВ У ТРЕНТОНІ

Трентон, Н. Дж. (юно).

На запрошення Осередку Праці Уряду Пластуни Сеньорів та Аліонів УВУ, до цього міста завітатиме ректор Українського Вільного Університету в Міонхені, проф. д-р В. Янів. В суботу, 15-го березня ц. р., він матиме зустріч з громадянами, яка відбудеться в приміщенні Українського Народного Дому при 477 Джермея евенінг в 6-й год. вечора. В неділю, 16-го березня ц. р., проф. Янів антологію доповіді на Шевченківському Концерті, що його влаштовують місцеві школи Українознавства, Музичний Інститут та молодіжні організації в славній паролі св. Юрія Переможця в Трентоні — Ярвилл. Початок концерту о г. 3-й по полудні.

УКРАЇНСЬКІ ПИСАНКИ
НА ТЕЛЕБАЧЕННІ
В НЬО ГЕЙВЕНІ

Нью Гейвен. — Заходами

108-го Відділу Союзу Українок Америки відбудеться тут у п'ятницю, 21-го березня, о год. 10-й рано на WTNH TV, канал 8, показ писанки українських писанок. Пані Слава Горбат, культурна референтка Округної Ради СУА Нової Англії, переведе цей показ.

ВИСТАВКА ПИСАНОК І
КОНЦЕРТ В ІРВІНГТОНІ

Ірвінгтон, Н. Дж. — АДУК.

Відділ Північного Нью Джерсі влаштує тут у неділю, 23-го березня 1975 р. в год. 4-й по полудні в залі УНДО-му виставку писанок мисткині різьбленки Валентини Третак. Перед виставкою відбудеться концерт соліста Метрополітальної Опері в Нью Йорку, Андрія Добрянського, який співатиме ряд пісень обробки Лева Ревуцького. Йому акомпанюватиме мтр Марта Цибик, інструкторка музики в двох каліджах в Нью Джерсі. Слово про українську писанку і В Третак виголосить ред. Лідія Бурчаківська.

ВЕЛИКОДІЙНИЙ БАЗАР

Філадельфія (М. В.) — За-

ходом Батьківського Комітету Нашої Української Школи при Осередку СУМА ім. УПА в Філадельфії, Па. в Домі Української Молоді при 449 Олд Йорк Рд., в суботу 15-го і неділю 16-го березня 1975 р. відбудеться Великий Великодній Базар. Базар буде відкритий в суботу 15 березня від год. 3-0ї по полудні до год. 10-0ї вечора, а в неділю 16 березня від год. 2-0ї по пол. до год. 9-0ї вечора.

ПІДГОТОВЛЮЮТЬ
„БОЖИВСЬКИЙ ВЕЧІР”

Нью Йорк. — Управі 1-го

Відділу Союзу Українок Америки і Комітету Бойовищини інформують, що вони розпочали підготовку „Боживського Вечора”, який відбудеться в суботу, 22-го березня ц. р. о год. 5-й вечора у Пластовій Доміві при 144 — 2-га евеню в Нью Йорку. У програмі вечора візьмуть участь: мтр Мирон Утриско, пані Язичинська, Роман Тимчук, молоді солістки-сопрано Лариса Мугун-Гурин, Оксана Ярема, бандуристи школи о. С. Кіндзєряго — Пастухови. З цієї нагоди буде влаштована виставка бойківського мистецтва та показ нощі під керівництвом пані Кметик.

У розшуках за силою

(На маргінесі актонам „Непереможний кліт” у Кліаленді)

В березні 1973-го року Театральна Студія Молоді при парафії св. Володимира й Ошкі, з Чикаго, відбула свій перший зимовий, чи передвесняний, „похід” на Кліаленді. Успіх був надзвичайний. Глядачі — зокрема юні — були зачаровані барвистістю костюмів та ароматом багатоступових народних вірувань, що їх під видом танків, хорів і співів вичитував автор і композитор п'єси — Любо Цепинський.

Ми на самому вступі підкреслимо ці зовнішні, декоративні — настільки приємні п'єси, бо імені вони — як роздільні квіти п'єси — притягують увагу глядача до сюжету п'єси, взятого з оповідання А. Чайковського „За сестрою”.

В суботу, 15-го лютого ц.р.

Студія виконала свій дру-

гий „наїзд” на Кліаленді. За

ці два роки поновили юні

актори — Юра Цепинський,

Андрій Горюхінський і „Ім

яже довгий реєстр” — уже по-

повторили воєни! — проте в

посталі ансамблі, їхніх о-

пікунів і батальонів, голов-

но, в творчих шуканнях Л. Це-

пинського нічого не змінило-

ся.

П'єса, яку дорогі гості з

Чикаго привезли нам цим

разом, називається „Непере-

можний кліт” — основною

темою якої є боротьба Укра-

їнської Повстанської Армії з

мозковсько — більшовицьки-

ми нацистськими в часі Дру-

гої світової війни. Проте,

справжню проблематику п'є-

си творять пошукування мо-

лодих борців — ідеалістів, Я-

рема й Маруся вертаються

в рідну Чорногору. Ярему

поставили задогориювати у

зрад і засуджують на

смерть... В таких трагічних

обставинах голос забирає

Мати — Чорногора: „Сила

ваша в нас самих — вона в єд-

ності нашій!”... Ось цей пе-

реможний, чи спасенний

кліт, якого ми пішки не о-

бійдемо, кіними не об'їдемо,

якщо наперед хочемо знай-

ти, тобто створити ту силу,

яка нам так дуже на потре-

бу.

Після двох виступів Чика-

гаської Студії можна з пев-

ністю ствердити: Любо Це-

пинський, разом зі своєю

дружиною Лілею, з позаспе-

цистичними співробітниками

та юніми акторами творять

нам наш український „мюзикл”

ідейного напрямку. Якщо

завжити непереможний по-

хід цього спеніажа — мистец-

тського жанру в наші дні, по-

нерів із Чикаго треба всіма

засобами підтримати. Знаці

драматургії й українського

фольклору повинні допомогти

Цепинському в підборі

тематичних та в підготовці те-

кстів.

Про технічне виконання

п'єси „Непереможний кліт”

— нема причини (знову) ба-

гато писати. Авторів цих

спів серце болить від жалю,

що не може поіменно визна-

ти привіт усіх акторів, які

брали участь у цій п'єсі в

трих днів, сімх відпочинку і

чотирьох, як п'ятьох різних

світах — але котра газета

прийняла б такий список?

Та акторам за своєрідну

заплату правити їхній вст-

уп на сцені. В таких умовах

зовсім без заплати були б

і співробітники Студії, що

підготували й вивели п'єсу.

Ось їхні назвища й функції:

автор, мистецький керівник

і диригент — Любо Цепин-

ський, режисер — Ліля Це-

пинська, помічник режисера

— Е. Кон, музичне оформлен-

ня — Орієн Покорна, інс-

трументаліст — П. Андрушко,

В. Кассараба, Ф. Нікс, Л. Це-

пинський, хореографія — Л.

Л. Цепинський, цитанський

танок — Дж. Вуйцік, костю-

ми — Дана Діка, Тетяна

Рейнарчик, реквізити —

Тарас Боднар, декорації й о-

світлення — В. Вольський,

характеризація — Ст. Вор-

жала, звук і фільм до проло-

гу „Окупация” — Михайло

Пилипчук, піаністка Студії

— Надія Савин, мовна редак-

ція текстів — Дмитро Гру-

шечинський.

Після імпресії — що й ка-

зати — були овації, квіти на

сцені, прилюдна подяка д-ра

Зенона Голубиці і відпові-

да на подяку від духовного о-

пікуна ансамблю — о. криво-

паніна Маріяна Вутринсь-

кого.

Театральна Студія Молоді

з Чикаго, своїм славним

присяжником з найкращою ре-

кламою своєї останньої п'єси і

п'єси: „наша сила в нас са-

мих — вона в єдності і спів-

праці нашій!”

О. Гайський

ТАКА Компанія

DEPARTMENT STORE

45 E. 7th St.

Tel. GE 3-3500. New York, 10003

ПРИВІТ ДІЯ ІНКАСНИЙ

ПИСАНОК: фоток, мисл,

писальне, пошук,

журні і т. д.

РОЗШУК

ОЛЕКСА ОМІЧКО

пошукує

п. ВАСИЛЯ ДЯКИ

з с. Добриці, пов. Перемі-

шля. Прошу писати —

Stepan Wawukicki

5 Lenox Circle

Athol, Mass. 01331.

Business Opportunity

We are looking for 10 investors

who are interested in pur-

chasing 400 acres with an 80

acre lake, in Glen Spey, N.Y.

Please contact:

DAVIS R. CHANT

Bartsville, N.Y. 12718

(914) 956-8338

Різне

ВІДКРИТИ КРАМНИЦІ

Матеріали на 1/2 цін. Полі-

стри, подвійні таки газбар-

дильні і азортні матеріали.

Рештки і відрапки азортні ма-

теріали. Відкрито щодня

9:30 р. — 6:30 по пол.

в неділю 1